

Høgskolen
i Innlandet

Fagnettverk KRLE – RE
Andre samling, 6. januar 2020

Tema:

Kompetansemålene

– en del av en helhetlig læreplan

Vebjørn Horsfjord

Plan for dagen:

- 1200 Velkommen
- 1210 Erfaringsdeling i grupper (mellomarbeidet)
- 1325 Pause
- 1340 Fagøkt om kompetansemålene
- 1425 Pause
- 1440 Arbeid i grupper
- 1540 Veien videre og evaluering
- 1600 Slutt

Mellomarbeid oktober til januar:

A: Ta utgangspunkt i noen av dine egne planer og opplegg for perioden oktober til desember. Hva harmonerer godt med fagets nye relevans og kjerneelementer? Hvorfor? Hva bør/kan du endre slik at planene/oppleggene harmonerer enda bedre med fagets nye relevans/kjerneelementene? Hvordan? Prøv ut endringene og skaff deg erfaringer. Finn ut hva elevene tenker er det viktigste i faget. På januarsamlingen skal hver enkelt deltaker presentere sine erfaringer fra utprøvingen (i grupper). Elevenes tanker om hva som er det viktigste i faget må være en del av presentasjonen.

B. Presenter ditt fags nye kjerneelementer i profesjonsfellesskapet på skolen din (både innenfor og mellom lag) og eksemplifiser med erfaringene du har fra oppgave A. Skoleledelsen organiserer denne delingen på en hensiktsmessig måte for best mulig læring på tvers i profesjonsfellesskapet (minst én gang, gjerne to)

C. Undersøk den endelige læreplanen for faget ditt slik den ble vedtatt i november 2019 (kommer på udir.no). Hva er du mest fornøyd med i de nye læreplanene? Hva overrasket deg mest? Hva tror du tolkes mest ulikt av ulike lærere og skoler?

Erfaringsdeling i grupper

- Tidtager: Nestemann som har bursdag
- Referent: Etternavn sist i alfabetisk rekkefølge (eller nest sist hvis tidtager er sist).
- Tidtager beregner tida til hver
- Rekkeframlegg: Presenter erfaringer én og én
- Etter hver: Oppklarende spørsmålsrunde (ikke diskusjon)

- I plenum: Presenter én praksiserfaring inkludert elevenes tanker og deres felles kommentarer

Kompetansemålene: hva er nytt?

- I grupper (2 min): Noter tre ting som er nytt med kompetansemålene i de nye læreplanene.

«Verdensreligioner»

- Hvor mange?
- Hva er en «verdensreligion»?
- Er det et godt begrep?
- Finnes de?

*Enda mer radikalt:
Finnes religion?*

Finnes religion?

Religion is solely the creation of the scholar's study. It is created for the scholar's analytic purposes by his imaginative acts of comparison and generalization. Religion has no independent existence apart from the academy. For this reason, the student of religion, and most particularly the historian of religion, must be relentlessly self-conscious. Indeed, this self-consciousness constitutes his primary expertise, his foremost object of study.

Jonathan Z Smith (1982)

Finnes religion?

The term [religion] is notoriously difficult to define. At least, there has been in recent decades a bewildering variety of definitions; and no one of them has commanded wide acceptance... In this instance one might argue that the sustained inability to clarify what the word “religion” signifies, in itself suggests that the term ought to be dropped; that it is a distorted concept not really corresponding to anything definite or distinctive in the objective world. The phenomena that we call religious undoubtedly exist. Yet perhaps the notion that they constitute in themselves some distinctive entity is an unwarranted analysis.

W C Smith (1962)

Finnes religion?

The term [religion] is notoriously difficult to define. At least, there has been in recent decades a bewildering variety of definitions; and no one of them has commanded wide acceptance... In this instance one might argue that the sustained inability to clarify what the word “religion” signifies, in itself suggests that the term ought to be dropped; that it is a distorted concept not really corresponding to anything definite or distinctive in the objective world. **The phenomena that we call religious undoubtedly exist.** Yet perhaps the notion that they constitute in themselves some distinctive entity is an unwarranted analysis.

W C Smith (1962)

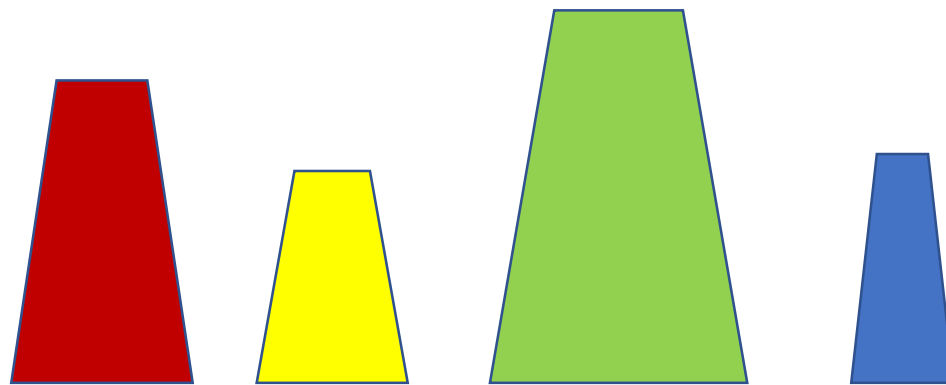
Tre innvendinger mot «verdensreligioner»:

- 1) Privilegerer noen tradisjoner framfor andre

Tre innvendinger mot «verdensreligioner»:

- 2) Skjuler internt mangfold innenfor tradisjonene

Tre innvendinger mot «verdensreligioner»:

3) Privilegerer de «normative tradisjonene» over «levd religion»

«Protestantiske briller»?

...men er tidligere læreplanforfattere helt dumme, da?

Ninian Smart: Religioner har sju/åtte «dimensjoner»:

- læremessig
- mytologisk
- etisk
- rituell
- erfaringsbasert
- institusjonell
- materiell/sosial

Innvendinger mot innvendingene mot «verdensreligioner»

- Forestillingen om verdensreligioner (eller religioner) kan være konstruert, men de kan likevel være virkelige
- Svært mange mennesker i verden identifiserer seg med en av «verdensreligionene»
- Samfunnet (politikk, lovverk, institusjoner) er innrettet utfra forestillingen om at verdensreligioner finnes

Verdensreligioner i læreplanen?

Fra «Fagets relevans og sentrale verdier»:

«Læreplanen i KRLE legger til rette for at kristendom, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, sikhisme, nyreligiøsitet og livssynshumanisme kan behandles både enkeltvis og i sammenheng. Til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn. Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap.»

Verdensreligioner i læreplanen?

Fra «Fagets relevans og sentrale verdier»:

«Læreplanen i KRLE legger til rette for **at kristendom, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, sikhisme, nyreligiøsitet og livssynshumanisme** kan behandles både enkeltvis og i sammenheng. Til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn. Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap.»

Verdensreligioner i læreplanen?

Fra «Fagets relevans og sentrale verdier»:

«Læreplanen i KRLE legger til rette for **at kristendom, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, sikhisme, nyreligiøsitet og livssynshumanisme** kan **behandles både enkeltvis og i sammenheng**. Til sammen skal elevene bli godt kjent med bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn. Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap.»

Verdensreligioner i læreplanen?

Fra «Fagets relevans og sentrale verdier»:

«Læreplanen i KRLE legger til rette for **at kristendom, jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, sikhisme, nyreligiøsitet og livssynshumanisme** kan **behandles både enkeltvis og i sammenheng**. Til sammen skal elevene bli godt kjent med **bredden av religiøse og ikke-religiøse livssyn**. Om lag halvparten av undervisningstiden i faget skal brukes på kristendomskunnskap.»

Ny læreplan, men fortsette som før?

← Til overordnet del

Forsiden av læreplanen

Om faget ⌵

Kompetansemål og vurdering ⌵

4. trinn

7. trinn

10. trinn

Vurderingsordning

Fagkoder

Timetall

Gyldighet og innføring

Støtte til læreplanen ⌵

Kompetansemål etter 4. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag
- samtale og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt
- samtale og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt
- samtale og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt
- samtale og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt
- bruke enkle og mer avanserte kilder til kunnskap om religioner og livssyn
- skille mellom ulike syn på religioner og livssyn
- beskrive og drøfte ulike syn på religioner og livssyn
- samarbeide og drøfte ulike syn på religioner og livssyn
- identifisere og drøfte ulike syn på religioner og livssyn
- utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og populærkultur
- sette seg inn i ulike syn på religioner og livssyn
- samtale og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt

Underveisvurdering

Underveisvurdering

← Til overordnet del

Forsiden av læreplanen

Om faget ⌵

Kompetansemål og vurdering ⌵

4. trinn

7. trinn

10. trinn

Vurderingsordning

Fagkoder

Timetall

Gyldighet og innføring

← Til overordnet del

Forsiden av læreplanen

Om faget ⌵

Kompetansemål og vurdering ⌵

4. trinn

7. trinn

10. trinn

Vurderingsordning

Fagkoder

Timetall

Gyldighet og innføring

← Til overordnet del

Forsiden av læreplanen

Om faget ⌵

Kompetansemål og vurdering ⌵

4. trinn

7. trinn

10. trinn

Vurderingsordning

Fagkoder

Timetall

Gyldighet og innføring

Støtte til læreplanen

Sammenhenger

- Kjerner/elementer
- Tverrfaglige temaer
- Grunnleggende fag
- Progresjon

Forklaring

- Forklaring til kompetansemål
- Forklaring av vurderingsordning

↓ Vis ressurser

Uttalt mål med de nye planene:

«De gjeldende læreplanene legger veldig stor vekt på faktainnhold. En grundig og bred religionsforståelse er viktigere enn at alle elever sitter inne med akkurat samme faktakunnskap og historiekunnskap om enkeltreligioner.»

Nedtoningen av verdensreligioner er noe mer enn en ny måte å sette opp kompetansemålene på

fra UDIRs nettsider

Utfordring: Hva er forholdet mellom «faktainnhold» og «religionsforståelse»?

Om å bruke kompetansemålene:

- IKKE ett og ett kompetansemål («huke av-metoden»)
- Utvikle temaer og arbeidsmetoder ved å lese kompetansemålene i lys av
 - andre kompetansemål
 - kjerneelementene
 - resten av læreplanen for faget
 - overordnet del

Kompetansemål i lys av hverandre, et eksempel:

← [Til overordnet del](#)

Forsiden av læreplanen

Om faget

Kompetansemål og vurdering

[4. trinn](#)

[7. trinn](#)

[10. trinn](#)

Vurderingsordning

Fagkoder

Kompetansemål etter 4. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- utforske og beskrive hvordan kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk lokalt og regionalt
- samtale om og presentere sentrale fortellinger og trosforestillinger i kristen tradisjon
- samtale om og presentere sentrale fortellinger og trosforestillinger i østlige og vestlige religiøse tradisjoner
- sammenligne og presentere ulike årstider og høytider i kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, som kulturarv
- samtale om og presentere estetiske uttrykk fra kristendom og andre religioner og livssyn
- bruke enkle fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn
- skille mellom ulike kilder til kunnskap om religioner og livssyn
- beskrive og samtale om ulike måter å leve sammen på i familie og samfunn

Støt

Sam

Fork

V

Kompetansemål i lys av hverandre, et eksempel til:

← [Til overordnet del](#)

[Forsiden av læreplanen](#)

[Om faget](#)

[Kompetansemål og vurdering](#)

[4. trinn](#)

[7. trinn](#)

[10. trinn](#)

[Vurderingsordning](#)

[Fagkoder](#)

Kompetansemål etter 7. trinn

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- gjøre rede for historien til kristendom og andre religioner og livssyn i Norge, inkludert samers og nasjonale minoriteters religions- og livssynshistorie
- beskrive og presentere noen sentrale rituelle praksiser og etiske normer i kristendom
- beskrive og presentere noen sentrale rituelle praksiser og etiske normer fra østlige og vestlige religioner og livssynstradisjoner
- utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kulturarv knyttet til kristendom og ulike religions- og livssynstradisjoner
- utforske og samtale om mangfold både innenfor kristne trossamfunn og andre religionssamfunn
- bruke fagbegreper i arbeidet med religioner og livssyn
- gjøre rede for ulike syn på barndom, familie og samliv i religioner og livssyn

Støtte til læreplanen

Sammenhenger

- Kjerneelementer
- Tverrfaglige temaer
- Grunnleggende ferdigheter
- Progresjon

Forklaring

- Forklaring til kompetansemål
- Forklaring av verktøy

↓ [Vis ressurser](#)

Kompetansemål i lys av kjerneelementene

- Alle kompetansemål skal forstås som konkretiseringer/operasjonaliseringer av kjerneelementene.

- Eksempel:

The screenshot shows a curriculum page titled "Kompetansemål etter Vg3" with a list of learning objectives. Three green callout boxes are overlaid on the page:

- Top right:** "Utforsking av religioner og livssyn med ulike metoder" (Research of religions and worldviews with different methods). A red line connects this box to the second bullet point in the list.
- Bottom right:** "Utforsking av eksistensielle spørsmål og svar" (Research of existential questions and answers). A red line connects this box to the second bullet point in the list.
- Left side:** "Kjennskap til religioner og livssyn" (Knowledge of religions and worldviews). A red line connects this box to the first bullet point in the list.

The curriculum page content includes:

- Gradvis innføring | Språk og måltform | Lest ned
- ← Til overordnet del
- Forsiden av læreplanen
- Kompetansemål etter Vg3**
- Mål for opplæringen er at eleven skal kunne
- presentere og sammenligne noen sentrale trekk ved østlige og vestlige religions- og livssynstradisjoner, inkludert kristendom og islam
- utforske og drøfte hvordan religion inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt
- gjøre rede for og analysere religion og livssyn i et majoritets-, minoritets- og urfolksperspektiv i Norge og Norge
- gjøre rede for og drøfte akt på samspillet mellom relig
- utforske og analysere hvo medier og populærkultur

On the right side of the page, there is a sidebar with the following options:

- Sammenheng
- Kjerneelementer
- Tverrfag
- Grunnleggende
- Progresjon
- Forklaring
- Forklaring
- ↓ Vis ressurser

Arbeid i grupper

I gruppearbeidet skal dere ha overordnet del, teksten om fagets relevans og sentrale verdier samt kjerneelementene i tankene. Husk også grunnprinsippet om dybdelæring.

Småskole:

Ta utgangspunkt i kompetansemålet «Sammenligne og presentere ulike årstider og høytider i kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner, som kulturarv».

- a) Drøft hvordan dette kompetansemålet konkret kan knyttes til andre kompetansemål i forberedelse av undervisningen.
- b) Se for dere at dere skal undervise på 3. trinn. Utvikle én til tre oppgaver elevene kan arbeide med for å møte de kompetansemålene dere fant fram til over. Lag oppgaver som innebærer å arbeide med flere religiøse tradisjoner samtidig.
- c) Drøft hvorvidt og hvordan undervisningen dere ser for dere, vil være forskjellig fra det dere er vant med etter gjeldende læreplan.
- d) Hvilke fordeler og hvilke ulemper ser dere ved å utfordre tanken om «verdensreligioner» i undervisningen. Hvordan vil dere håndtere disse fordelene og ulempene?

Mellomtrinn:

Ta utgangspunkt i kompetansemålet «Utforske og sammenligne tekster og materielle uttrykk som kilder til kunnskap om kulturarv knyttet til kristendom og ulike religions- og livssynstradisjoner»

- a) Drøft hvordan dette kompetansemålet konkret kan knyttes til andre kompetansemål i forberedelse av undervisningen.
- b) Se for dere at dere skal undervise på 6. trinn. Utvikle én til tre oppgaver elevene kan arbeide med for å møte de kompetansemålene dere fant fram til over. Lag oppgaver som innebærer å arbeide med flere religiøse tradisjoner samtidig.
- c) Drøft hvorvidt og hvordan undervisningen dere ser for dere, vil være forskjellig fra det dere er vant med etter gjeldende læreplan.
- d) Hvilke fordeler og hvilke ulemper ser dere ved å utfordre tanken om «verdensreligioner» i undervisningen. Hvordan vil dere håndtere disse fordelene og ulempene?

Ungdomskole:

Ta utgangspunkt i kompetansemålet «Utforske og drøfte hvordan kristendom og andre religioner inngår i historiske endringsprosesser globalt og nasjonalt».

- a) Drøft hvordan dette kompetansemålet konkret kan knyttes til andre kompetansemål i forberedelse av undervisningen.
- b) Se for dere at dere skal undervise på 8. trinn. Utvikle én til tre oppgaver elevene kan arbeide med for å møte de kompetansemålene dere fant fram til over. Lag oppgaver som innebærer å arbeide med flere religiøse tradisjoner samtidig.
- c) Drøft hvorvidt og hvordan undervisningen dere ser for dere, vil være forskjellig fra det dere er vant med etter gjeldende læreplan.
- d) Hvilke fordeler og hvilke ulemper ser dere ved å utfordre tanken om «verdensreligioner» i undervisningen. Hvordan vil dere håndtere disse fordelene og ulempene?

Videregående skole:

Ta utgangspunkt i kompetansemålet «Gjøre rede for og drøfte aktuelle eksempler på samspillet mellom religion, livssyn og politikk»

- a) Drøft hvordan dette kompetansemålet konkret kan knyttes til andre kompetansemål i forberedelse av undervisningen.
- b) Utvikle én til tre oppgaver elevene kan arbeide med for å møte de kompetansemålene dere fant fram til over. Lag oppgaver som innebærer å arbeide med flere religiøse tradisjoner samtidig.
- c) Drøft hvorvidt og hvordan undervisningen dere ser for dere, vil være forskjellig fra det dere er vant med etter gjeldende læreplan.
- d) Hvilke fordeler og hvilke ulemper ser dere ved å utfordre tanken om «verdensreligioner» i undervisningen. Hvordan vil dere håndtere disse fordelene og ulempene?

Mellomarbeid til samling i mars

- a) Ta utgangspunkt i ett eller flere av de temaene du underviser om i vinter og som du mener også hører med i KRLE/RE-faget i årene framover. Finnes dette temaet igjen i den nye læreplanen? På hvilken måte? Identifiser minst ett kompetansemål i den nye læreplanen som gjør det naturlig å undervise om dette temaet. På hvilken måte er dette / disse kompetansemålene en konkretisering av ett eller flere kjerneelementer?
- b) Tenk deg at du skal undervise om det samme / et liknende tema i tråd med den nye læreplanen. Hva vil du gjøre annerledes? Tenk gjennom hvordan undervisningsopplegget du ser for deg, realiserer prinsippene i overordnet del og operasjonaliserer «fagets relevans og sentrale verdier» så vel som kjerneelementene.
- c) Del innsiktene dine i profesjonsfellesskapet på skolen slik det legges til rette på hver enkelt skole.